

กิจกรรมแลกเปลี่ยนและพัฒนาทักษะการย้อมห้อม (ฮ่อม)

ภายใต้โครงการยกระดับศักยภาพช่างศิลปหัตถกรรมไทยและช่างฝีมือ ประจำปีงบประมาณ 2566

จัดโดย สถาบันส่งเสริมศิลปหัตถกรรมไทย (องค์การมหาชน)

หลักการและเหตุผล : ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันส่งเสริมศิลปหัตถกรรมไทย (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2564 มาตรา 8 (2) ให้สถาบันมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ศิลปหัตถกรรมไทย รวมทั้งนำเทคโนโลยีนวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ศิลปหัตถกรรมไทย

ห้อม เป็นไม้พุ่มที่พบในป่าธรรมชาติของภาคเหนือตอนบน ชาวบ้านนำมาผลิตเป็นวัตถุดิบสำหรับย้อมผ้าหม้อห้อมเป็นเอกลักษณ์ ต้นห้อมเป็นไม้พุ่มที่พบในป่าธรรมชาติที่ชุ่มชื้นของภาคเหนือตอนบน เดิมชาวบ้านจะเก็บลำต้นและใบห้อมจากป่ามาใช้ประโยชน์แต่ในปัจจุบันพื้นที่ป่าลดลงทำให้ห้อมที่ขึ้นในธรรมชาติเหลือน้อยลงและอาจสูญพันธุ์ในอนาคตได้ในขณะที่การผลิตเสื้อผ้าหม้อห้อมเพิ่มมากขึ้น ชาวบ้านจึงขาด วัตถุดิบสำหรับย้อมผ้า จึงต้องนำเข้าห้อมสดจากแหล่งอื่น อาทิเช่น ประเทศลาว หรือพืชชนิดอื่นแทน เช่นคราม ด้วยเหตุนี้การปลูกต้นห้อมยังมีข้อจำกัดในสภาพพื้นที่ปลูก จำเป็นที่ต้องปลูกในพื้นที่สูงตามภูเขาที่มีอากาศเย็นตลอดทั้งปีอีกทั้งผู้ปลูกขาดความเข้าใจต่อการพัฒนาหาแหล่งปลูกที่เหมาะสมจนทำให้การเก็บเกี่ยวผลผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการในอุตสาหกรรมการผลิตผ้าหม้อห้อม จากความต้องการผ้าหม้อห้อมที่มีเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่ปริมาณต้นห้อมในธรรมชาติลดน้อยลง ทำให้ไม่สอดคล้องกับการค้าขายเสื้อผ้าหม้อห้อม โดยเฉพาะวัตถุดิบจากต้นห้อมที่นำมาใช้ย้อมผ้า ทำให้มีการนำครามหรือสารเคมีมาใช้ย้อมผ้าทดแทนห้อม

SACIT จึงได้จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนและพัฒนาทักษะการย้อมห้อม (ฮ่อม) ซึ่งเป็นการอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับสมาชิก SACIT มุ่งเน้นการแลกเปลี่ยน ทั้งด้านความรู้ เทคนิคขั้นตอนต่าง ๆ ในการย้อมห้อม รวมถึงการพัฒนาารูปแบบ ในการสร้างสรรค์งานหัตถกรรมที่มีความเป็นเอกลักษณ์ ตระหนักถึงการสร้างโอกาส และเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้แก่ผู้ผลิตงานหัตถกรรม เพื่อเพิ่มมูลค่า คุณค่า และต่อยอดในเชิงพาณิชย์

วัตถุประสงค์ : 1. เพื่อส่งเสริมให้สมาชิก SACIT และช่างฝีมือได้มีโอกาสถ่ายทอดองค์ความรู้ พัฒนาทักษะ และเทคนิคการผลิตใหม่ ๆ เพื่อการปรับปรุงคุณภาพและการพัฒนารูปแบบในการสร้างสรรค์งานหัตถกรรมที่มีความเป็นเอกลักษณ์

2. เพื่ออนุรักษ์ สืบสานภูมิปัญญาและสืบทอดงานศิลปหัตถกรรม และส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ระหว่างกลุ่ม อันจะนำไปสู่การพัฒนางานศิลปหัตถกรรมประเภทงานผ้า การรังสรรค์งานให้มีความร่วมสมัย และต่อยอดในเชิงพาณิชย์
3. เพื่อสร้างการรับรู้ถึงบทบาทและพันธกิจของ สศท. ในการอนุรักษ์ สืบสานภูมิปัญญา ส่งเสริมและพัฒนางานศิลปหัตถกรรม เพื่อเพิ่มคุณค่าหัตถศิลป์ไทย

รูปแบบกิจกรรม

- : 1. จัดกิจกรรมฝึกอบรมให้ความรู้ควบคู่กับการฝึกปฏิบัติ “แลกเปลี่ยนและพัฒนาทักษะการย้อมห้อม (ฮ่อม)” ให้แก่สมาชิก SACIT ระยะเวลาไม่น้อยกว่า 3 วัน

วิทยากรผู้ถ่ายทอด นายวิรัชพันธ์ กุลเมธีภูวสิริ (กันต์) เจ้าของแบรนด์ IndyEko และทีมวิทยากร

1.1 ภาคทฤษฎี

- ความรู้เกี่ยวกับต้นห้อม (ฮ่อม) ลักษณะ คุณสมบัติของห้อม และส่วนที่ใช้ในการสกัดที่ให้สี
- คุณสมบัติของผ้าที่เหมาะสมสำหรับการย้อมห้อม ตัวอย่างผ้าที่ใช้ย้อมแล้ว ทำให้ติดสีได้ดี
- ความรู้เกี่ยวกับสารกระตุ้นช่วยติดสีในการย้อมสีธรรมชาติ (มอร์แดน)
- ให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเตรียมน้ำย้อม ขั้นตอนการย้อม และเทคนิคการย้อมห้อมให้สีติดสวย สม่ำเสมอ

1.2 ภาคปฏิบัติ

- ขั้นตอนการเตรียมอุปกรณ์ การเตรียมผ้าก่อนการย้อมสี
- เครื่องมือ อุปกรณ์ และวัสดุสำหรับใช้ในการย้อมห้อม
- การตีเนื้อห้อม การหมักสีย้อม และการเตรียมน้ำย้อม
- การเตรียมน้ำต่าง หรือน้ำขี้เถ้า
- ขั้นตอนและวิธีการลงมือย้อมห้อม
- การตรวจสอบคุณภาพ และข้อพึงระวังในการย้อม

2. ประเมินความพึงพอใจและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการพัฒนางานหัตถกรรมจากผู้เข้ารับการอบรม พร้อมทั้งรับผลงานจากการฝึกปฏิบัติไปเป็นตัวอย่างในการพัฒนางานต่อไป
3. ประเมินผลผู้เข้ารับการอบรมโดยวิทยากร
4. สรุป วิเคราะห์ และข้อเสนอแนะการดำเนินกิจกรรม

วันที่จัดกิจกรรม

: วันที่ 9 – 11 กุมภาพันธ์ 2566 ตั้งแต่เวลา 9.00 น. – 16.00 น.

สถานที่จัดกิจกรรม : ณ ศูนย์การเรียนรู้วิถีชุมชน บ้านนาคูหา อ.เมืองแพร่ จ.แพร่

คุณสมบัติผู้เข้าร่วม : สมาชิก SACIT และช่างฝีมือ ประเภทงานผ้า
จำนวนไม่น้อยกว่า 30 คน

สมัครได้ที่ :

ลงทะเบียนสมัครเข้าร่วมกิจกรรม

สนใจเข้าร่วมกิจกรรม : นางสาวปัทมา ตลับทอง โทร. 08 9105 0407
กรุณาติดต่อ ฝ่ายพัฒนาศักยภาพสมาชิก
สำนักส่งเสริมคุณค่าหัตถศิลป์
สถาบันส่งเสริมศิลปหัตถกรรมไทย (องค์การมหาชน)
โทร. 0 3536 7054-9 ต่อ 1337 สายด่วน 1289
โทรสาร 0 3536 7050-1
Website : <https://www.sacit.or.th>
e-mail : pathama.t@sacit.or.th
